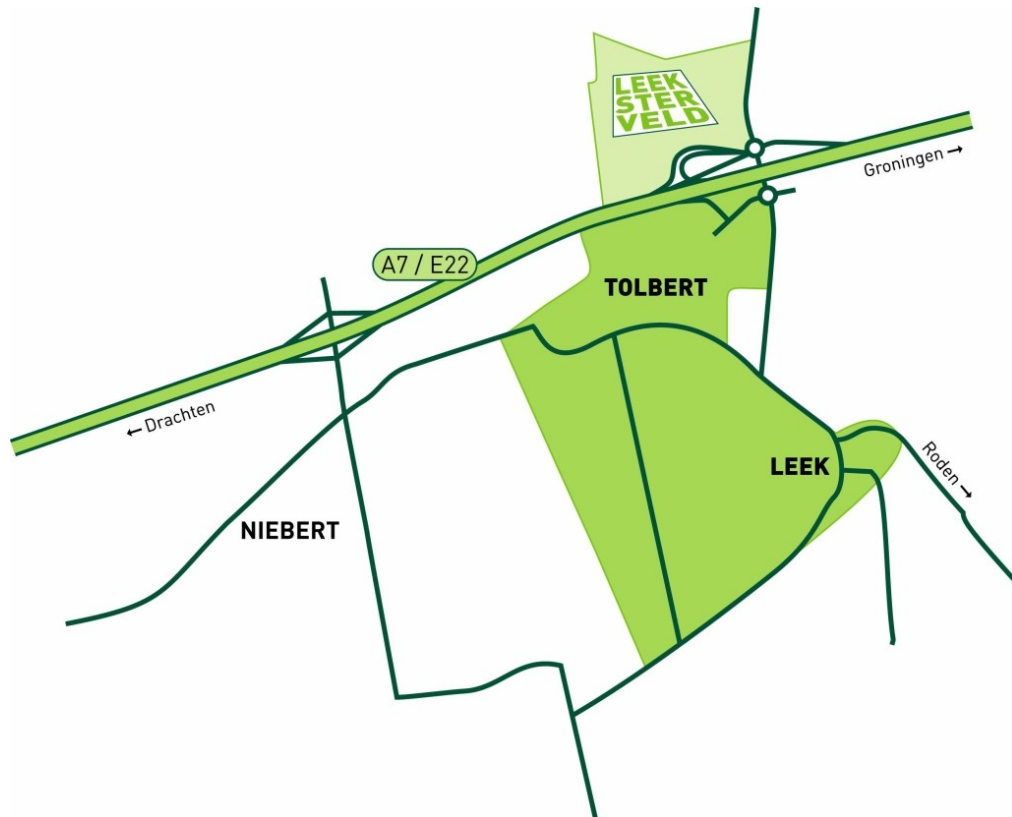

Jaarverslag Economische Zaken

april 2010

INHOUD

1. **Inleiding**
2. **Verslag activiteiten economische zaken 2010**
3. **Uitgifte bedrijventerreinen**
4. **Ontwikkeling werkgelegenheid**
 - 4.1 Ontwikkeling aantal banen
 - 4.2 Aantal banen naar geslacht en soort dienstverband
 - 4.3 Ontwikkeling aantal banen per gemeente
 - 4.4 Structuur van de werkgelegenheid
 - 4.5 Ontwikkeling werkgelegenheid per sector
 - 4.6 Conclusies werkgelegenheid
5. **Ontwikkeling werkloosheid**
 - 5.1 Ontwikkeling werkloosheid
 - 5.2 Werkloosheid naar geslacht
 - 5.3 Werkloosheid naar leeftijd
 - 5.4 Werkloosheid naar inschrijfduur
 - 5.5 Conclusies werkloosheid
6. **Economische vooruitzichten**

1. Inleiding

In het Jaarverslag economische zaken 2010 wordt verslag gedaan van de activiteiten op het gebied van economische zaken en de economische ontwikkelingen in de gemeente Leek. De ontwikkelingen in Leek worden deels bepaald door locale en regionale factoren maar worden daarnaast in sterke mate beïnvloed door (inter)nationale ontwikkelingen.

In het eerste deel van het jaarverslag wordt ingegaan op de activiteiten binnen het taakveld economische zaken van de gemeente Leek. Vervolgens wordt ingegaan op de verkoop van kavels op bedrijventerreinen. In de hoofdstukken 4 en 5 komen de ontwikkeling van de werkgelegenheid en de ontwikkeling van de werkloosheid aan de orde. Voor wat betreft de ontwikkeling van de werkgelegenheid wordt gebruik gemaakt van de cijfers van het Provinciaal Werkgelegenheidsregister. De werkloosheidscijfers zijn afkomstig van het Centrum voor Werk en Inkomen. De rapportage wordt afgesloten met de economische vooruitzichten voor de korte termijn.

2 Verslag activiteiten economische zaken 2010

In dit hoofdstuk wordt verslag gedaan van de belangrijkste activiteiten binnen het taakveld economische zaken van het afgelopen jaar. Bij een aantal onderwerpen wordt tevens ingegaan op ontwikkelingen die de komende periode spelen. De uitgifte van bedrijventerreinen komt in hoofdstuk 3 aan de orde.

a. Intergemeentelijke Structuurvisie Leek-Roden (IGS)

De gemeenteraden van Leek en Noordenveld hebben in oktober 2009 de Intergemeentelijke Structuurvisie Leek-Roden (IGS) vastgesteld. De IGS is een integrale visie op de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied Leek-Roden tot het jaar 2030 op het gebied van wonen, werken, natuur en landschap en verkeer. In de IGS is ook de lange termijn visie op de verschillende bedrijfslocaties opgenomen. Samen met het georganiseerde bedrijfsleven is getracht tot een goede ruimtelijke visie te komen die perspectief biedt voor een duurzaam gunstig vestigingsklimaat. Voor de bedrijventerreinen Diepswal en Oldebert wordt ingezet op revitalisering waar nodig en herprofilering waar mogelijk. Revitalisering richt zich primair op het opknappen van de openbare ruimte. Herprofilering is een zware vorm van revitalisering, waarbij wordt ingezet op een andere categorie bedrijven. De revitalisering van Diepswal en Oldebert zijn binnen de IGS aangeduid als bijdrage afhankelijke projecten. Dit betekent dat er binnen de exploitatie van de IGS geen middelen voor beschikbaar zijn. Uitvoering van dergelijke revitaliseringsprojecten is afhankelijk van het verkrijgen van bijdragen van derden. Voor bedrijventerrein Leeksterhout wordt ingezet op verbetering van de externe ontsluiting. Met name in de spitsuren wordt de doorstroming in toenemende mate een probleem. Gestreefd wordt om in samenwerking met de Provincie Groningen tot een duurzame oplossing te komen.

Voor industriepark Leek wordt in de IGS een transformatie voorzien naar andere typen bedrijven en, waar mogelijk, de functie wonen. Voor de bedrijventerreinen Oldebert en Leek wordt in 2011 gestart met de herziening van de bestemmingsplannen. Hieronder wordt nader ingegaan op industriepark Leek en bedrijvenpark Leeksterveld.

b. Industriepark Leek

Bureau Witpaard heeft een toekomstvisie opgesteld voor industriepark Leek en de herontwikkeling van de "entree van Leek". Het entreegebied omvat de voormalige locaties H&H Interauto, Hotel Leek en Praxis/Arriva. In april 2009 is deze visie inclusief geoptimaliseerde exploitatie voor het entreegebied door de Raad vastgesteld. Al geruime tijd bestaat de wens om de entree van Leek een ander aanzien te geven. Doelstelling is het realiseren van een hoogwaardige en stedenbouwkundig passende invulling. Voor het entreegebied wordt ingezet op transformatie naar een woonfunctie. De eerste fase betreft de herontwikkeling van de locatie H&H Interauto. Hiervoor is door de projectontwikkelaar een bouwplan ontwikkeld en op de markt gebracht. De realisatie zal starten wanneer de bouwvergunning onherroepelijk is en er voldoende appartementen zijn verkocht. Vanwege de situatie op de woningmarkt en het ruime aanbod van nieuwbouwplannen voor appartementen in Leek is besloten de tweede en derde fase uit te stellen. De herontwikkeling van de locatie Hotel Leek staat nu gepland vanaf 2014 en de locatie Praxis/Arriva vanaf 2016. Voor de overige delen van industriepark Leek heeft de herinvulling van de locatie Netam prioriteit. Na het faillissement van eerst Netam en later Happy Trailer dreigt verpaupering van deze locatie. De herontwikkeling van deze locatie is opgenomen in het herstructureringsprogramma van de regio Groningen-Assen. Dit programma vormt de basis voor toekenning van subsidie vanuit het Rijk en de Provincie (Noordanus gelden). In 2011 zal de haalbaarheid van dit project nader worden onderzocht. Hierbij wordt enerzijds gekeken naar de subsidiemogelijkheden voor dit project en anderzijds naar de mogelijkheden om dit project in samenwerking met marktpartijen op te pakken. Bij de huidige marktomstandigheden zijn de financiële risico's van deze herontwikkeling (te) groot om zelfstandig te dragen en is samenwerking met marktpartijen nodig om de risico's voor de

gemeente te beperken. Ook marktpartijen zijn momenteel erg terughoudend met het aangaan van risico 's, waardoor de haalbaarheid van dit project op dit moment onzeker is.

c. Ontwikkeling Leeksterveld

Om de ambities van de IGS waar te maken zijn de inspanningen van de gemeente Leek er op gericht om bedrijventerrein op voorraad te hebben en houden. Vanwege de voorspoedige uitgifte van Leeksterveld fase 1 is een begin gemaakt met de planologische voorbereiding van fase 2. In het vooroverleg met de Provincie bleek dat het Provinciale beleid ten aanzien van bedrijventerreinen restrictiever is geworden. Nieuw is dat de behoefte en noodzaak vanuit regionaal perspectief aangetoond moet worden. In opdracht van de regio Groningen-Assen heeft Buck Consultants de ontwikkeling van vraag en aanbod binnen de regio in kaart gebracht. Mede op basis van dit onderzoek heeft de Provincie ingestemd met de planologische voorbereiding van Leeksterveld fase 2. Wel is bepaald dat het moment van realisatie regionaal moet worden afgestemd, waarbij uiteraard gekeken wordt naar de behoefte vanuit de markt. Naar verwachting kan het nieuwe bestemmingsplan Leeksterveld in 2011 worden vastgesteld.

Met de ontwikkeling van Leeksterveld wordt voorzien in de behoefte aan vestigingsmogelijkheden voor bovenlokale bedrijven. Deze locatie is niet alleen van belang voor de gemeente Leek, maar voor het hele Westerkwartier en de gemeente Noordenveld. In de IGS wordt ingezet op gedeeltelijke transformatie van de bedrijventerreinen Industriepark Leek en Bitseveld in Roden en herprofilering van de bedrijventerreinen Diepswal en Oldebert naar meer kleinschalige en representatieve vormen van bedrijvigheid. Grootschalige en groeiende bedrijven die op termijn niet meer passen op de huidige binnendorpse locaties, kunnen een nieuwe plek krijgen op de snelweglocatie Leeksterveld. Dit biedt voor de bedrijven logistieke voordelen en draagt tevens bij aan het terugdringen van vrachtverkeer door de Leek en Roden.

Naast een locatie voor (middel)grote bedrijven is er behoefte aan vestigingsmogelijkheden voor kleine bedrijven. Aan de noordzijde van Leeksterveld worden kleinere kavels aangeboden voor bedrijven uit de milieucategorieën 1 en 2. Daarnaast wordt in een deel van de behoefte aan kleinschalige bedrijfsruimte voorzien door de realisatie van een beperkt aantal bedrijfsverzamelgebouwen.

d. Ontwikkeling centrum

Na jarenlange voorbereidingen wordt de komende jaren flink geïnvesteerd in het centrum van Leek. Op de locaties Taxi de Graaf en centrumschool is inmiddels een aanvang gemaakt met de werkzaamheden. Op de locatie Taxi de Graaf worden appartementen ontwikkeld in de koop en huursector in combinatie met commerciële ruimte. Op de locatie centrumschool wordt door Vredewold een complex ontwikkeld bestaande uit zorgappartementen met commerciële ruimte op de begane grond en ontwikkelt Van Wijnen een complex met zorgunits voor Stichting de Zijlen. Het project centrumontwikkeling Leek-Nietap zorgt de komende jaren voor een kwaliteitsimpuls van de openbare ruimte. Hiervoor zijn middelen verworven bij de regio Groningen-Assen. Het project richt zich vooral op het gebied De Dam, Bosweg, Schreiershoek, 't Piepke en de J.P. Santeeweg. Dit gebied wordt compleet nieuw ingericht waarbij in het centrum van Leek aan een sfeerbeeld van een bomenplein wordt gedacht. De nieuwe inrichting houdt ook in dat het parkeren grotendeels op een andere plek wordt gesitueerd. Hierbij wordt gedacht aan uitbreiding van het parkeren achter de Liekeblom en op De Tip. Ondernemers en bewoners worden nauw betrokken bij de uitwerking van de plannen.

e. Promotie en acquisitie

In 2010 heeft de gemeente Leek weer deelgenomen aan de Promotiedagen voor Noord Nederland in Groningen. Hierbij werd regionaal samengewerkt binnen het plein Westerkwartier - Noordenveld. Hoewel het resultaat van dergelijke beurzen zich moeilijk laat meten, zorgt deelname aan deze beurzen er voor dat de gemeente in beeld komt en blijft. Daarnaast zijn deze beurzen vooral geschikt voor het onderhouden van bestaande en het leggen van nieuwe contacten. Een andere methode van promotie is adverteren. Hierbij is voornamelijk gekozen voor ondernemersbladen. Via

deze bladen wordt de doelgroep, beslissers uit het bedrijfsleven, goed bereikt. Veelal gebeurt dit in de vorm van een redactioneel artikel. Daarnaast wordt, wanneer de gelegenheid zich voordoet, gebruikt gemaakt van persberichten.

Een belangrijke partner bij de acquisitie is de Stichting Groninger Bedrijfslocaties (GBL). Dit is een samenwerkingsverband van de Groninger gemeenten, Groningen Seaports, de Provincie, de Kamer van Koophandel en de Noordelijke OntwikkelingsMaatschappij (NOM). De twee projectmanagers van GBL zijn ondergebracht bij de NOM. Het voordeel van GBL is dat hierdoor aandacht besteed kan worden aan de werving van bovenregionale en buitenlandse bedrijven. Een activiteit waar individuele (kleinere) gemeenten geen capaciteit voor beschikbaar hebben. Voorts zijn lokale en regionale makelaars belangrijk bij de invulling van bestaande bedrijfspanden. De gemeente Leek onderhoudt regelmatig contact met deze makelaars voor het uitwisselen van informatie en het op de hoogte blijven van marktontwikkelingen.

f. Contacten met het bedrijfsleven

Voor een goed gemeentelijk economisch beleid is contact met het bedrijfsleven van groot belang. Een belangrijke gesprekspartner van de gemeente is de Bedrijven Vereniging Leek (BVL). Met het bestuur van de BVL vindt structureel overleg plaats. Ook de ledenbijeenkomsten van de BVL worden regelmatig bezocht. Dit zijn informatieve bijeenkomsten waarbij ook de informele contacten belangrijk zijn. Daarnaast wordt ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd met de Vereniging Parkmanagement Leek (VPL) en de Handelsvereniging Leek-Nietap. Ook het overleg met de Handelsvereniging Zevenhuizen is weer opgepakt. Zoals te doen gebruikelijk zijn in 2010 bedrijfsbezoeken afgelegd door de wethouder en de beleidsmedewerker economische zaken. De nadruk ligt hierbij op de grotere bedrijven en de bedrijven die zich nieuw hebben gevestigd in Leek. De bezoeken worden door ondernemers gewaardeerd en de gemeente blijft op de hoogte van de ontwikkelingen bij het bedrijfsleven.

g. Parkmanagement en Ondernemersfonds

Parkmanagement richt zich op het realiseren en handhaven van de gewenste omgevingskwaliteit voor bedrijven en op het genereren van financieel voordeel door de collectieve inkoop van diensten. In 2005 is de Vereniging Parkmanagement Leek (VPL) opgericht. Een van de speerpunten van de VPL is veiligheid op de bedrijventerreinen. Hierbij wordt samengewerkt door politie, brandweer, ondernemers en gemeente. De bedrijventerreinen Leeksterveld, Leeksterhout en industriepark Leek beschikken over een Keurmerk Veilig Ondernemen. Ondanks dergelijk succes is een meerderheid van de ondernemers nog niet aangesloten bij de VPL. Hierdoor wordt de slagkracht van het parkmanagement beperkt. Ook in het centrum van Leek heeft de handelsvereniging moeite om voldoende leden aan zich te binden. Gevolg is dat een beperkt aantal ondernemers opdraait voor de kosten van de activiteiten, terwijl alle bedrijven profiteren. Zowel overheid als bedrijfsleven heeft belang bij sterke ondernemerscollectieven. Een instrument dat hier aan bij kan dragen is een ondernemersfonds. In diverse gemeenten ontstaan dergelijke fondsen, veelal gevoed uit een verhoging van de OZB of uit reclamebelasting. Het gaat om een fonds van en voor ondernemers en het initiatief hiervoor ligt bij het bedrijfsleven. De gemeente speelt een faciliterende rol. Voldoende draagvlak bij het bedrijfsleven is een noodzakelijke voorwaarde voor de invoering van een dergelijk fonds. Het idee wordt door de besturen van de BVL, VPL en HVL ondersteund. De wijze waarop een en ander gestalte zou kunnen krijgen wordt in 2011 nader onderzocht. Hiervoor is een werkgroep in het leven geroepen met vertegenwoordigers van verschillende ondernemersverenigingen. Dankzij de toekenning van een provinciale subsidie kan bij de uitwerking van de plannen gebruik gemaakt worden van een externe adviseur.

h. Regio Groningen-Assen

Binnen de Regiovisie Groningen-Assen wordt samengewerkt op het gebied van bedrijventerreinen. Een belangrijk resultaat van deze samenwerking zijn de afspraken die zijn gemaakt over de prijs en kwaliteit van bedrijventerreinen. Deze afspraken houden in dat marktconforme prijzen voor

bedrijventerreinen worden gehanteerd, waardoor meer opbrengsten worden gerealiseerd. De bedoeling is de extra middelen die hiermee gegenereerd worden, in te zetten voor het verbeteren van de kwaliteit van bedrijventerreinen. In Leek is hiervoor een fonds herstructurering en revitalisering bedrijventerreinen ingesteld. Dit fonds zal gevoed worden vanuit de meeropbrengsten die dankzij de regionale afspraken op Leeksterveld worden gerealiseerd. Het fonds zal worden aangewend om de kwaliteit op de bestaande bedrijventerreinen te verbeteren.

3. Uitgifte bedrijventerreinen.

In tabel 3.1 is de verkoop van kavels op de verschillende bedrijventerreinen weergegeven. Duidelijk is dat de recessie die in 2009 zijn dieptepunt kende zich heeft vertaald in een lage uitgifte in 2010. De uitgifte van bedrijventerreinen reageert altijd met vertraging op economische ontwikkelingen vanwege de tijd die nodig is voor planontwikkeling. In 2010 zijn 5 kavels uitgegeven, allemaal op Leeksterveld. Op de andere locaties zijn geen kavels meer beschikbaar. De meeste bedrijven zijn afkomstig uit het Westerkwartier. De verkochte kavels varieerden in oppervlakte tussen de 800m² en 3.700m², met een gemiddelde kavelgrootte van 2.300m².

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Leeksterveld						29435	29834	33313	11536
Leeksterhout	44380	11710	8500	15070	8470	8780	0	0	0
Diepswal	0	8085	5490	7975	8715	1445	0	0	0
Overig	0	3275	0	0	0	0	750	0	0
Totaal	44380	23070	13990	23045	17185	39660	30584	33313	11536

Tabel 3.1: Overzicht uitgifte bedrijventerreinen in de gemeente Leek (in m².)

Bron: *Gemeente Leek*

In tabel 3.2 wordt de beschikbare voorraad per bedrijventerrein weergegeven. De totale voorraad bevindt zich op bedrijvenpark Leeksterveld. Bij een gemiddeld uitgiftetempo van 2 hectare per jaar is Leeksterveld fase 1 over zes jaar volledig uitgegeven. Om ook de komende jaren verschillende kandidaten te kunnen bedienen is de voorbereiding voor Leeksterveld fase 2 opgestart.

Bedrijventerrein	Totaal netto oppervlakte (ha.)	waarvan uitgegeven	nog beschikbaar
Leek	21,0	21,0	0
Oldebert	20,0	20,0	0
Diepswal	24,0	24,0	0
Leeksterhout	28,0	28,0	0
Leeksterveld fase 1	23,0	10,4	12,6
Totaal	116,0	103,4	12,6

Tabel 3.2: Overzicht uitgegeven en beschikbare gronden in ha per bedrijventerrein (31-12-2010)

Bron: *Gemeente Leek*

De uitgifte van bedrijfsterreinen is een van de graadmeters voor de economische ontwikkeling in de gemeente Leek. Een andere belangrijke indicator is de ontwikkeling van de werkgelegenheid. In het volgende hoofdstuk wordt hier nader op ingegaan.

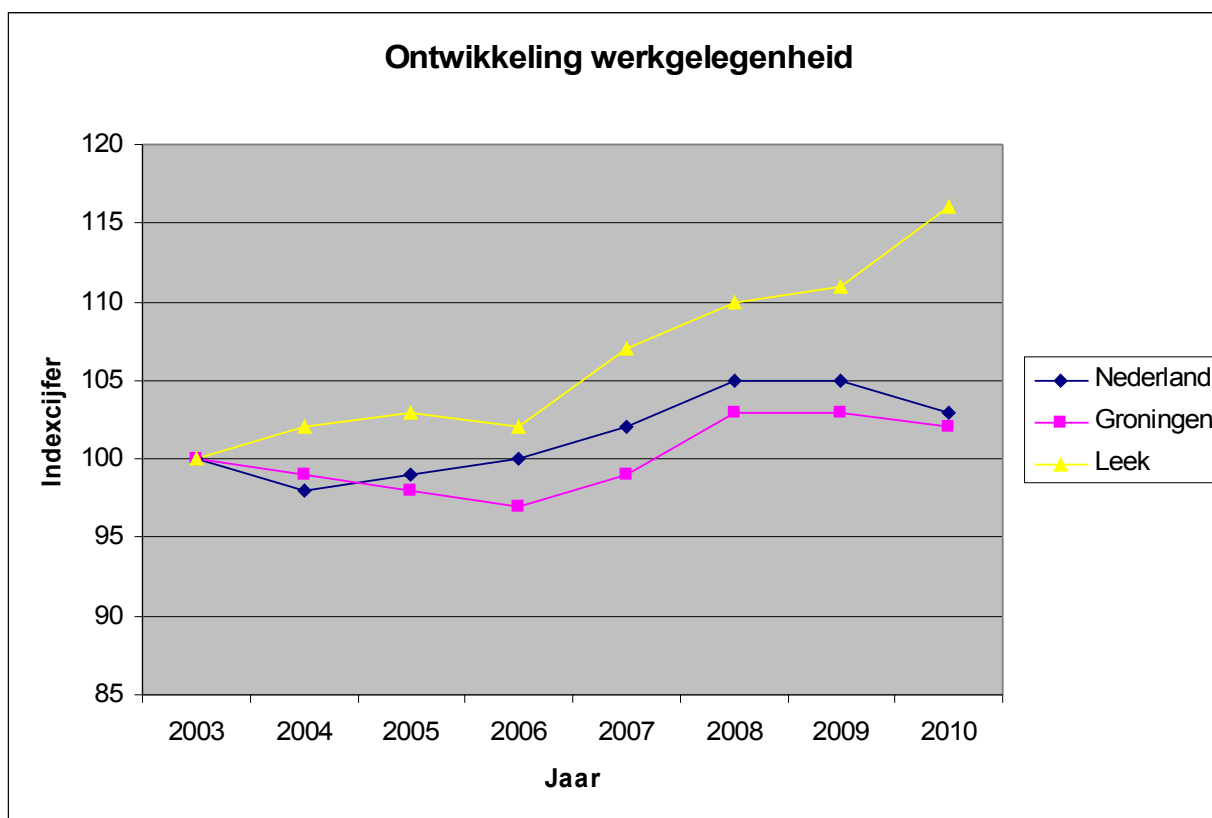
4. Ontwikkeling werkgelegenheid

4.1 Ontwikkeling aantal banen

In onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de gemeente Leek vergeleken met de Provincie Groningen en de landelijke ontwikkeling. Het betreft hier het totale aantal banen, inclusief parttime en uitzendbanen. De peildatum is 1 april. De groei van het aantal banen in Leek heeft de afgelopen jaren ruim boven het provinciale en landelijke gemiddelde gelegen.

De Provincie Groningen loopt de laatste jaren in de pas met het landelijke beeld. Zowel landelijk als provinciaal is de groei van het aantal werkzame personen in 2009 gestagneerd en in 2010 gedaald. In de gemeente Leek is in 2010 sprake van een forse groei van het aantal banen. Naast groei bij bestaande bedrijven wordt dit veroorzaakt door de komst van nieuwe bedrijven naar de gemeente Leek c.q. bedrijvenpark Leeksterveld.

De ontwikkeling in Leek is in vrijwel alle jaren gunstiger dan de landelijke en provinciale ontwikkeling. Vanaf 2003 is het aantal banen in de gemeente Leek met maar liefst 16% gestegen. In dezelfde periode is de banengroei provinciaal en landelijk blijven steken op respectievelijk 2 en 3%.

Figuur 1 Ontwikkeling werkgelegenheid 2003-2010 (peildatum 1 april)
Bron: Provinciaal Werkgelegenheidsregister en CBS (landelijke cijfers)

4.2 Aantal banen naar geslacht en soort dienstverband

	2003			2010		
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
fulltime	4549	2185	6734	5259	2586	7845
parttime	489	1071	1560	512	1081	1593
uitzendkracht	124	44	168	271	89	360
totaal	5162	3300	8462	6042	3756	9798

Tabel 4.1 Ontwikkeling aantal banen in Leek naar geslacht en soort
Bron: *Provinciaal werkgelegenheidsregister*

In tabel 4.1 is de werkgelegenheid uitgesplitst naar soort baan en naar geslacht. Banen van minder dan 15 uur in de week worden hierbij als parttime banen aangemerkt.

De afgelopen 7 jaar is in Leek met name het aantal fulltime banen flink gestegen (+ 1111). Het aantal parttime banen is slechts licht toegenomen. Het aantal uitzendbanen is in 2010 meer dan verdubbeld ten opzichte van 2003. Deze categorie is sterk conjunctuurgevoelig en het is dan ook opmerkelijk dat in april 2010 het aantal uitzendbanen zich nog op een relatief hoog niveau bevond. Wanneer gekeken wordt naar de ontwikkeling per geslacht blijkt dat het aantal werkzame vrouwen (+ 456) minder is gestegen dan het aantal werkzame mannen (+ 880). Het aantal werkzame mannen in Leek blijft hierdoor veel hoger dan het aantal werkzame vrouwen. De verdeling van banen tussen vrouwen en mannen wordt sterk beïnvloed door de aard van de werkgelegenheid. In de sectoren landbouw, bouw en industrie zijn mannen sterk vertegenwoordigd, terwijl vrouwen relatief vaak werkzaam zijn in de zorgsector en de dienstverlening.

Daarnaast zijn vrouwen sterk vertegenwoordigd in de categorie parttime banen. Het aantal mannen met een parttime baan is wel licht gestegen, maar nog altijd veel kleiner dan het aantal vrouwen. Bij mannen heeft de grootste groei zich voorgedaan in de categorie fulltime banen (+ 710). Ook het aantal mannen met een uitzendbaan is fors gegroeid. Ook bij de vrouwen zit de groei voornamelijk in de categorie fulltime banen (+ 401). Het aantal vrouwen met uitzendbanen is ten opzichte van 2003 weliswaar verdubbeld, maar in absolute zin nog altijd beperkt.

4.3 Ontwikkeling aantal banen per gemeente

In Tabel 4.2 wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling van het aantal banen in Leek en de buurgemeenten Grootegast, Marum, Noordenveld en Zuidhorn en de provincie Groningen. Hoewel er op gemeenteniveau van jaar tot jaar sprake kan zijn van een grillig verloop, is over de gehele periode een duidelijke trend zichtbaar. Hieruit blijkt dat het Westerkwartier als geheel het goed doet. Met een groei van 8,4% over de afgelopen 5 jaar ligt de groei in het Westerkwartier beduidend boven het provinciale gemiddelde (4,4%). Binnen het Westerkwartier doen Leek en Grootegast het uitstekend. Leek is de onbetwiste banenmotor en neemt meer dan de helft van de totale banengroei in het Westerkwartier voor haar rekening.

Het succes van Leek kan deels worden verklaard door de ligging aan de A7 en de beleidsmatige keuze om wonen en werken te concentreren in economische kernzones. Leek heeft een schragende functie binnen de Regio Groningen-Assen en vervult een regionale functie in het faciliteren van bedrijfsvestigingen. Dit heeft geresulteerd in de ontwikkeling van de bedrijventerreinen Leeksterhout en Leeksterveld en de komst van diverse nieuwe bedrijven.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	verschil 2005- 2010	procentueel
Grootegast	3260	3260	3152	3291	3491	3633	+ 373	+ 11,4%
Leek	8738	8589	9076	9286	9424	9798	+ 1060	+ 12,1%
Marum	2861	2733	2714	2828	2795	2900	+ 39	+ 1,4%
Zuidhorn	5300	5111	5176	5346	5333	5520	+ 220	+ 4,2%
Westerkwartier	20159	19691	20118	20751	21043	21851	+1692	+ 8,4%
Noordenveld	11402	10930	11403	11559	11148	10911	- 491	- 4,3%
Provincie Groningen	257757	256759	261910	271310	272156	269189	+11432	+ 4,4%

Tabel 4.2 Ontwikkeling aantal banen per gemeente

Bron: *Provinciaal werkgelegenheidsregister*

Wanneer wordt gekeken naar 2010 valt op dat alle westerkwartiergemeente het afgelopen jaar prima hebben gedaan. Gezamenlijk kenden zij een groei van ruim 800 arbeidsplaatsen. Dit terwijl het aantal arbeidsplaatsen in de provincie Groningen is afgenomen. In absolute zin is Leek binnen het Westerkwartier wederom de grootste groeier (+ 374 banen), maar de andere gemeenten doen het relatief gezien ook uitstekend in 2010 met groeipercentages van rond de 4%.

De ontwikkeling in Noordenveld steekt hier schril bij af. Voor het tweede opeenvolgende jaar nam het aantal banen in deze gemeente substantieel af. Deze daling is voor een groot deel te verklaren door de sluiting van Cordis in Roden. Het verdwijnen van dit bedrijf heeft echter een regionale uitstraling en werkt ook door in de werkloosheidscijfers van de gemeente Leek.

4.4 Structuur van de werkgelegenheid

Voor een nadere analyse van de ontwikkelingen van de werkgelegenheid is het van belang inzicht te hebben in de verschillende bedrijfssectoren. Allereerst wordt hierbij een vergelijking gemaakt tussen de economische structuur van de gemeente Leek en de provincie Groningen. Tabel 4.3 laat het relatieve aandeel van de verschillende sectoren in de totale werkgelegenheid zien.

	Gemeente Leek	Provincie Groningen
Landbouw	4,5	3,8
Industrie	24,5	13,1
Bouwnijverheid	8,3	5,0
Handel en reparatie	19,1	13,7
Horeca	1,6	3,6
Vervoer/opslag/communicatie	3,3	6,9
Financiële instellingen	2,9	1,6
Zakelijke dienstverlening	13,6	13,3
Openbaar bestuur en overheid	2,2	6,4
Onderwijs	4,1	8,5
Gezondheids- en welzijnszorg	12,1	19,9
Overige diensten	3,8	4,2
Totaal	100,0	100,0

Tabel 4.3: Verdeling van de werkgelegenheid over de sectoren
Bron: *Provinciaal werkgelegenheidsregister*

De sectoren industrie en handel zijn sterk vertegenwoordigd in de gemeente Leek. Ook het aandeel van de landbouw en de bouwnijverheid ligt in Leek boven het Groninger gemiddelde. De gemeente Leek kent relatief weinig banen in de overheidssector, het onderwijs en de gezondheidszorg. Dit wordt veroorzaakt doordat de grotere instellingen op dit gebied geconcentreerd zijn in de stad Groningen. Ook het aandeel in de werkgelegenheid van de sectoren horeca en vervoer ligt onder het provinciale gemiddelde.

Over het algemeen kan een werkgelegenheidsstructuur met een groot aandeel voor de zogenaamde groeisectoren als gunstig worden bestempeld. De laatste jaren heeft de groei van de werkgelegenheid zich met name voorgedaan in de zakelijke dienstverlening en de gezondheidszorg. De industrie en landbouw kennen een neerwaartse trend.

In de Provincie Groningen is de gezondheids- en welzijnszorg al de grootste sector. Ook de handel en zakelijke dienstverlening zijn de sector industrie wat het aantal medewerkers betreft gepasseerd. In de gemeente Leek is de sector industrie met een kwart van het aantal banen nog van groot belang. Dit maakt dat de werkgelegenheid in Leek relatief kwetsbaar is voor conjuncturele schommelingen en internationale concurrentie.

4.5 Ontwikkeling werkgelegenheid per sector

In tabel 4.4 is een overzicht opgenomen van de werkgelegenheidsontwikkeling per bedrijfstak in de gemeente Leek. Ook de deeltijdbanen en uitzendkrachten zijn meegeteld.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Landbouw	450	432	460	471	434	442
Industrie	2162	1990	2268	2354	2338	2400
Bouwnijverheid	581	576	645	654	735	812
Handel en reparatie	1900	1861	1830	1913	1868	1872
Horeca	170	172	200	146	149	157
Vervoer/onslaag/communicatie	265	308	312	341	413	325
Financiële instellingen	221	227	323	246	260	280
Zakelijke dienstverlening	980	967	1104	1201	1226	1337
Openbaar bestuur en overheid	214	212	215	224	225	217
Onderwijs	374	407	342	351	371	398
Gezondheids- en welzijnszorg	1161	1158	1097	1098	1101	1185
Overige diensten	260	277	280	287	304	373
Totaal	8738	8587	9076	9286	9424	9798

Tabel 4.4: Ontwikkeling aantal werkzame personen per bedrijfstak in de gemeente Leek
Bron: *Provinciaal werkgelegenheidsregister*

In de afgelopen vijf jaar is het aantal werkzame personen in de gemeente Leek met meer dan 1000 personen toegenomen. De ontwikkeling per sector geeft echter een wisselend beeld. De zakelijke dienstverlening is in relatieve en absolute zin de sterkste groeisector (+ 357 banen). Ook de sectoren industrie, bouwnijverheid en overige diensten zijn de afgelopen 5 jaar behoorlijk gegroeid. De industriële sector in Leek groeit tegen de landelijke trend in. Deze sector blijft echter conjunctuurgevoelig en is kwetsbaar voor schommelingen in de wereldeconomie. Ook opvallend is de relatief sterke groei van de bouwnijverheid. Dit kan worden verklaard door de vestiging van nieuwe bedrijven uit deze sector in Leek (Koninklijke Sjouke Dijkstra en MNO Vervat Noord). De sector gezondheids- en welzijnszorg is landelijk een stabiele groeisector. In de gemeente Leek is het aantal banen in deze sector nauwelijks toegenomen. De sectoren Handel, reparatie en horeca kenden een lichte afname van het aantal werkzame personen.

Ondanks de recessie heeft de werkgelegenheid zich ook in 2010 goed ontwikkeld. De zakelijke dienstverlening was wederom de grootste groeier (+111). Daarnaast nam de werkgelegenheid toe in de gezondheidszorg (+84), de bouwnijverheid (+77) en de industrie (+62). De groei van de laatste twee sectoren valt des te meer op omdat deze sectoren behoorlijk te lijden hadden van de economische recessie. In de provincie Groningen nam het aantal banen in de industrie en de bouwnijverheid behoorlijk af. Het beeld in Leek wijkt in gunstige zin af door goede prestaties van het bedrijfsleven en de komst van enkele nieuwe bedrijven.

4.6 Conclusies werkgelegenheid

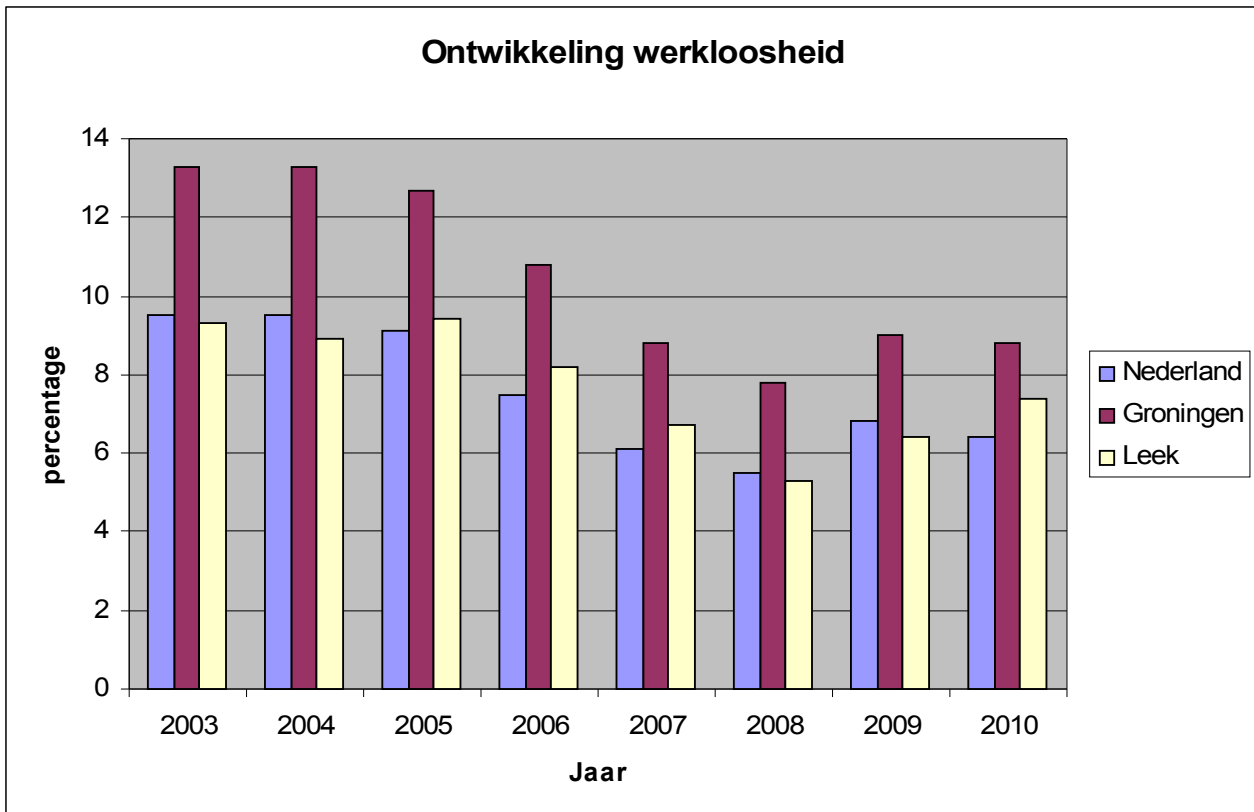
Ondanks de economische recessie is het aantal banen in de gemeente Leek fors gegroeid. Het aantal in de gemeente Leek werkzame personen steeg met 374 tot 9798. De grootste groei deed zich voor in de zakelijke dienstverlening, maar ook in conjunctuurgevoelige sectoren als bouw en industrie nam het aantal arbeidsplaatsen toe. De groei in Leek betreft voornamelijk fulltime banen en deed zich voor onder zowel mannen als vrouwen.

Over de afgelopen 5 jaar ligt de groei van het aantal banen in Leek (+ 12,1%) beduidend boven het landelijke en provinciale gemiddelde (+ 4,4%). Met een groei van 1060 arbeidsplaatsen is Leek de economische motor van het Westerkwartier. Noordenveld kende over deze periode een behoorlijke afname van de werkgelegenheid ten gevolge van de sluiting van Cordis Roden. Het grootste deel van de Leekster banengroei komt voor rekening van de zakelijke dienstverlening, maar ook de industrie en bouwnijverheid bieden werk aan beduidend meer mensen dan 5 jaar geleden. De banengroei wordt veroorzaakt door de groei bij bestaande bedrijven en door komst van nieuwe bedrijven.

5. Ontwikkeling werkloosheid

5.1 Ontwikkeling werkloosheid

Een belangrijke doelstelling van economisch beleid is het terugdringen van de werkloosheid. De onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de werkloosheid zien in de gemeente Leek, de provincie Groningen en Nederland over de periode 2003-2010. Als werklozen zijn meegeteld alle personen die bij het CWI staan ingeschreven én geen werk hebben voor minimaal twaalf uur in de week (Niet Werkende Werkzoekenden = NWW bestand). De peildatum is 31 december.

Figuur 2 Ontwikkeling werkloosheid 2003-2010 (peildatum 31 december)
Bron: Centrum voor Werk en Inkomen Noord Nederland

Uit figuur 2 blijkt dat de verwachte stijging van de werkloosheid in 2010 is uitgebleven. Landelijk is zelfs al weer sprake van een lichte daling. Ook in de Provincie Groningen is de werkloosheid afgelopen jaar iets gedaald. In de gemeente Leek is in 2010 nog wel sprake van een toename. Dit kan deels worden verklaard door een aantal bedrijfssluitingen in de gemeente Leek en de sluiting van Cordis in Roden. In 2010 is de werkloosheid in Leek gestegen naar 7,4%, in de Provincie Groningen bedraagt deze 8,8% en landelijk 6,4%. Hoewel er samenhang is tussen de ontwikkeling van het aantal banen in een gemeente en de ontwikkeling van de werkloosheid, laat zich dit niet een op een vertalen. Een belangrijk deel van de banen wordt immers ingevuld door mensen die van buiten de gemeente komen. Daarnaast is er sprake van een faseverschil doordat er bij de werkloosheidscijfers een andere peildatum wordt gehanteerd als bij de banencijfers.

5.2 Werkloosheid naar geslacht

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
man	409	357	271	222	295	365
vrouw	364	335	295	229	251	266
totaal	773	692	566	451	546	631

Tabel 5.1 Ontwikkeling werkloosheid in Leek naar geslacht (peildatum 31 december)
Bron: Centrum voor Werk en Inkomen Noord Nederland

Uit tabel 5.1 blijkt dat de werkloosheid in de gemeente Leek in 2010 met 85 personen is toegenomen. De toename onder mannen was sterker dan de toename onder vrouwen. Dit heeft te maken met het feit dat in de sectoren die het hardste zijn getroffen door de recessie (industrie, bouw) veel mannen werkzaam zijn. Hoewel de werkloosheid in Leek voor het tweede opeenvolgende jaar behoorlijk is opgelopen ligt deze nog ruim onder het niveau van 2005. Onder aanvoering van de exporterende sectoren is inmiddels een voorzichtig economisch herstel ingetreden. Dit heeft zich in veel regio 's reeds vertaald in een afname van het aantal werklozen. Noord Nederland reageert over het algemeen met enige vertraging op landelijke ontwikkelingen. De hoop en verwachting is daarom dat in 2011 de toename van werkloosheid ook in Leek kan worden omgebogen. Op middellange termijn wordt juist weer krapte op de arbeidsmarkt voorzien. Deze krapte wordt voornamelijk veroorzaakt door de vergrijzing. Vanuit de rijksoverheid wordt hier op geanticipeerd door maatregelen te nemen die als doel hebben mensen langer te laten werken.

5.3 Werkloosheid naar leeftijd

	Gemeente Leek		Provincie Groningen	
	2009	2010	2009	2010
tot 27 jaar	51 9,3%	75 11,9%	2993 13,1%	2784 12,2%
27 tot 45 jaar	200 36,6%	225 35,7%	9573 41,8%	9401 41,3%
45 tot 65 jaar	295 54,0%	331 52,4%	10324 45,1%	10593 46,5%
Totaal	546 100,0%	631 100,0%	22890 100,0%	22778 100,0%

Tabel 5.2 Verdeling werkloosheid naar leeftijd (peildatum 31 december 2010).
Bron Centrum voor Werk en Inkomen Noord Nederland

In tabel 5.2 wordt de verdeling van de werkloosheid per leeftijdscategorie weergegeven. Hieruit blijkt dat het werklozenbestand in de gemeente Leek relatief oud is. In Leek is meer dan de helft van de werklozen ouder dan 45 jaar terwijl het aandeel van deze leeftijdsgroep in de Provincie Groningen minder dan 50% is. Over het algemeen is het voor de categorie ouder dan 45 jaar lastiger om weer een baan te vinden dan voor jongere werklozen. Dit vraagt om extra aandacht voor ouderen op de arbeidsmarkt. Om- en bijscholing zijn belangrijk voor werknemers om de positie op de arbeidsmarkt te versterken. Ook de bemiddeling van baan naar baan en het inzetten van mobiliteitscentra kan de "employability" van ouderen vergroten.

Het aandeel van jongeren in de werkloosheid is in Leek beperkt. Dit aantal is relatief gezien echter wel fors gestegen. In de Provincie Groningen nam de werkloosheid onder jongeren juist af. In tijden van recessie is het lastig voor nieuwkomers op de arbeidsmarkt om een baan te vinden. Veel jongeren kiezen daarom voor een vervolgopleiding om zodoende op een gunstiger moment en beter opgeleid de arbeidsmarkt te betreden.

Het aantal jongeren in het Niet Werkende Werkzoekenden bestand is een onderschatting van de werkelijke jeugdwerkloosheid. Werkzoekende jongeren die geen recht op een uitkering hebben, zijn niet verplicht om zich in te schrijven en worden daarom vaak niet geregistreerd en meegeteld.

5.4 Werkloosheid naar inschrijfduur

Gemeente Leek						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
tot 6 maanden	230	180	146	145	213	256
vanaf 6 maanden	543	512	420	306	333	375
totaal	773	692	566	451	546	631

Tabel 5.3 Verdeling werkloosheid naar inschrijfduur (peildatum 31 december).
Bron Centrum voor Werk en Inkomen Noord Nederland

Wanneer gekeken wordt naar de duur van inschrijving blijkt er in 2010, bijvoorbeeld in vergelijking met 2005 en 2006, relatief veel werklozen zijn in de categorie tot 6 maanden. Dit duidt op een vrij hoge instroom van nieuwe werklozen in de tweede helft van 2010. Dit kan worden verklaard door een aantal faillissementen in deze periode (Pro Viande, Wiekamp Installaties, AVL Concept). Gelukkig slaagt een vrij groot deel van de nieuwe instroom er in om relatief snel weer een baan te vinden. Hierdoor valt de toename in de categorie vanaf 6 maanden nog enigszins mee. Vergeleken met de landelijke en provinciale situatie is de categorie vanaf 6 maanden in Leek kleiner. Leek heeft in verhouding dus minder langdurig werklozen.

5.5 Conclusies werkloosheid

Vanwege de economische recessie werd voor 2010 een verdere toename van de werkloosheid in Nederland verwacht. Deze is in veel regio 's uitgebleven. Ten gevolge van een aantal bedrijfssluitingen is de werkloosheid in Leek afgelopen jaar wel opgelopen. Dit lijkt in tegenspraak met de in hoofdstuk 4 gerapporteerde toename van het aantal banen. Beide cijfers hanteren echter andere peildata waardoor de bedrijfssluitingen die zich vanaf april 2010 hebben voorgedaan nog niet tot uiting komen in de werkgelegenheidscijfers, maar al wel effect hebben op de werkloosheidscijfers.

De toename onder mannen was sterker dan de toename onder vrouwen. Dit heeft te maken met het feit dat in de sectoren die het hardste zijn getroffen door de recessie (industrie, bouw) veel mannen werkzaam zijn.

Hoewel ook het aantal oudere werklozen is toegenomen, is de groei onder jongeren relatief gezien sterker. Desalniettemin bestaat in Leek meer dan de helft van de werklozen uit 45-plussers. Over het algemeen is het voor de categorie ouder dan 45 jaar lastiger om weer een baan te vinden dan voor jongere werklozen. Dit wordt nog eens versterkt naarmate de duur van de werkloosheid toeneemt. Het is daarom belangrijk te investeren in (om)scholing om te voorkomen dat mensen langdurig aan de kant staan.

Op middellange termijn zal de vergrijzing en ontgroening het arbeidsaanbod negatief beïnvloeden. De verwachting is dat de arbeidsmarkt hierdoor structureel krappere wordt, waardoor de beschikbare capaciteit zo veel mogelijk benut zal kunnen en moeten worden.

6. Economische vooruitzichten

Na de forse krimp van de Nederlandse economie in 2009, is in 2010 een voorzichtig herstel opgetreden. Dit herstel kwam volledig op het conto van de uitvoer. De Nederlandse export profiteerde in het kielzog van Duitsland goed van de groei van de wereldhandel. De bestedingen van consumenten en overheid droegen niet of nauwelijks bij aan de groei, terwijl de bedrijfsinvesteringen zelfs afnamen.

In de Macro Economische Verkenning voor 2011 gaat het Centraal Planbureau (CPB) uit van een gematigde groei van de Nederlandse economie. De groei zal iets breder gedragen worden dan afgelopen jaar doordat de consumptie naar verwachting iets aantrekt. Ook de bedrijfsinvesteringen vertonen een licht herstel, maar daar staat tegenover dat de overheidsbestedingen af gaan nemen. Ook in 2011 is het de uitvoer die de kar moet trekken.

Het CPB heeft in maart 2011 het Centraal Economisch Plan 2011 gepresenteerd. Hierin wordt voor 2011 een economische groei geraamd van 1,75 %. Dit vertaalt zich in een lichte groei van het aantal banen. De ontwikkeling verschilt wel per sector. Door bezuinigingen zal het aantal banen bij de overheid afnemen. Hier staat een aanhoudende groei van de zorgsector tegenover. Ook voor de marktsector verwacht het CPB een lichte groei van het aantal banen. Per saldo neemt de werkgelegenheid toe en zal de werkloosheid licht afnemen.

Omdat de verwachte groei grotendeels gebaseerd is op groei van de export, zijn de ramingen sterk afhankelijk van internationale ontwikkelingen. De budgettaire problemen bij een aantal Europese landen en recente ontwikkelingen in het Midden-Oosten zorgen voor onzekerheid en vormen een bedreiging voor de groei van de wereldhandel en daarmee voor de economische groei in Nederland. Bij een terugval van de wereldhandel zal de economische groei lager uitvallen en zullen de gematigd positieve verwachtingen ten aanzien van werkgelegenheid en werkloosheid neerwaarts bijgesteld moeten worden.